

Ar esi pasiruošęs apginti Lietuvą?

Irma Petraitytė-Lukšienė,
PLB Visuomeninių reikalų
ir specialiųjų projektų komisijos pirmininkė

Jeigu šiandien Lietuva būtų užpulta ir prasidėtų kariniai veiksmai, ar žinai, ką darytum? Ar žinai savo vaidmenį ir ar esi tam pasiruošęs (-usi)? Pasikeitusios ir grėsmingos geopolitinės situacijos – rusijos vykdomo karo Europoje, prieš Ukrainą – akivaizdoje, kai rusija kelia grėsmę ir Lietuvos nacionaliniam saugumui, lietuvių diasporos vaidmuo prisidedant prie Lietuvos nacionalinio saugumo ir demokratijos stabilumo užtikrinimo yra svarbus ir būtinas. Stipri ir pasiryžusi gintis tauta nėra patraukli agresoriui.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) Visuomeninių reikalų ir specialiųjų projektų komisijos tikslą įtvirtinome vienoje iš XVII-ojo PLB Seimo rezoliucijų. Tai – aktyvi, budri, susitelkusi, atspari hibridinėms agresijoms, pilietiniam neginkluotam pasipriešinimui pasiruošusi lietuvių diaspora, koordinuotai, greitai ir veiksmingai veikianti krizių, hibridinių ir konvencinių grėsmių akivaizdoje bei įsitraukusi ir integruota į Lietuvos visuotinę gynybą. Tai Lietuvos diaspora, kuri gali prisidėti prie Lietuvos nacionalinio saugumo stiprinimo ir potencialių agresorių atgrasymo. Pirminis siekis – kad joks agresorius nesugalvotų peržengti Lietuvos sienos. Nes žinotų: esame pilietiška, pasirengusi priešintis tauta ir užpuolęs gautų koordinuotą atkirtį. Jei visgi karinė grėsmė Lietuvai būtų reali, kiekvienas diasporoje gyvenantis lietuvis turi žinoti, ką reikėtų daryti karinio konflikto ar okupacijos atveju, ir turi būti tam pasiruošęs. Vėliausiai šiandien.

”

Jei visgi karinė grėsmė Lietuvai būtų reali, kiekvienas diasporoje gyvenantis lietuvis turi žinoti, ką reikėtų daryti karinio konflikto ar okupacijos atveju, ir turi būti tam pasiruošęs

Komisijos veikloje taip pat didelis dėmesys skiriamas paramai rusijos užpultai ir besiginančiai Ukrainai. Diasporoje gyvenantys lietuviai jau įrodė, kad turi labai daug galimybių remti Ukrainą: nuo tiesioginės humanitarinės ir

Proteste Miunchene. Užrašas plakate: „Ukraina turi laimėti, Rusija – kapituluoti“. Asmeninio archyvo nuotrauka

finansinės paramos ukrainiečiams, pagalbos kovojantiems Ukrainos kariams, raginimų remti Ukrainą įvairiose šalyse demonstruojant ar rašant laiškus savo valdžiai ir stiprinant politinę paramą, įskaitant pritarimą Ukrainos įstojimui į NATO, iki dezinformacijos atskleidimo ar netgi Putinui lojalių atlikėjų pasirodymų Vakarų šalyse stabdymo.

Kas šiuo metu daroma ir kas jau padaryta šioje komisijoje? 2022 m. rugsėjo mėnesį buvo parengtas ir PLB valdybos patvirtintas šios komisijos planas ateinantiems trejiems metams. Tikslams pasiekti komisijos nariai suorganizavo labai daug pokalbių su reikšmingiausiomis institucijomis, ekspertais, kaip antai Krašto apsaugos ministerijos (KAM) Atsparumo hibridinėms grėsmėms grupės, KAM Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamento, URM Globalios Lietuvos, LR Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto atstovais, Lietuvos kariuomenės vadu generolu Valdemaru Rupšiu, PLB kraštų bendruomenių tarybų ir valdybų nariais, aktyviais ir visuomeniškais žurnalistais.

Komisija surengė nuotolinę konferenciją, skirtą aktyviam lietuvių diasporos dalyvavimui užtikrinant Lietuvos saugumą aptarti (2023 m. vasario 25 d.), teikė rekomendacijas dėl Nacionalinės darbotvarkės „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategijos“ įgyvendinimo plano, kuriame lietuvių diaspora įsivirtino kaip pilietinio pasipriešinimo dalyvis. 2022 m. ir 2023 m. PLB atstovai dalyvavo Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo organizuojamose kasmetinėse diskusinėse stalo pratybose, kurios, kaip sako patys organizatoriai, „yra unikali aplinka treniruotis, įvertinti ir aptarti institucijų gebėjimą reaguoti bei veikti krizių, nepaprastosios padėties, mobi-

lizacijos ir karo atvejais“. Šiuose mokymuose įprastai dalyvauja atstovai iš Nacionalinio krizių valdymo centro, Krašto apsaugos, Vidaus reikalų, Sveikatos apsaugos, Energetikos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų, Lietuvos savivaldybių ir – pernai bei šiemet – PLB. Pernai dalyvavo bendruomenės pirmininkė Dalia Henke ir Ekonominio bendradarbiavimo komisijos pirmininkas Laurynas Gerikas, šiemet – šio straipsnio autorė, Visuomeninių reikalų ir specialiųjų projektų komisijos pirmininkė Irma Petraitytė-Lukšienė, taip pat Lenkijos lietuvių bendruomenės vicepirmininkas Aidis Staskevičius ir Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos pirmininkas Robertas Wiaktoras.

Kaip PLB atstovė taip pat dalyvavau ir NATO viršūnių susitikime Vilniuje, Vokietijos lietuvių profesionalų forume Berlyne. Moderuotoje diskusijoje kalbėjau apie priežastis, paskatinusias veikti prisidedant prie Lietuvos saugumo, remiant rusijos užpultą Ukrainą ir į paramą įtraukiant Vokietijos pilietinę visuomenę, bei su šia veikla susijusias patirtis. Taip pat skaičiau pranešimus apie Lietuvos diasporos susitelkimą siekiant užtikrinti Lietuvos saugumą ir pasirengimo pilietiniam pasipriešinimui svarbą LR Seimo ir PLB Komisijos posėdžiuose (2022 m. rugsėjo 29 d., 2023 m. balandžio 25 d.) ir Europos diplomatinių atstovybių atstovų ir lietuvių bendruomenių lyderių suvažiavime Hiutenfelde (2022 m. spalio 22 d.).

Parašiau straipsnius informacinei svetainei *pasaulio-lietuvius.lt*: „Miunchene eksponuojamas rusų apšaudytas greitosios pagalbos automobilis iš Ukrainos“ (2023 m. gegužės 24 d.), „Brutalaus karo Ukrainoje metinės: Lietuvos diaspora pasauliui siunčia Ukrainos palaikymo žinią“ (2023 m. vasario 24 d.), „Vokietijos lietuvių bendruomenė: pilietiškumas nemiršta, jis apsnūsta ar užmiega“ (2022 m. rugsėjo 22 d.), svetainės žurnalistei daviau interviu: „PLB Visuomeninių reikalų komisijos vadovė Irma Petraitytė-Lukšienė įsitikinusi, kad 2022 metais ypač svarbi ver-

NATO viešojo forumo Vilniuje metu

Irma Petraitytė-Lukšienė su stalo pratybų Alytuje koordinatoriumi majoru Vaidu Žiogu ir majoru Donātu Suchockiu

tybė – laisvės ir demokratijos stabilumas“ (2022 m. spalio 26 d.). Portalui *Pilietybė.lt* parašiau straipsnį: „Pilietinis pasipriešinimas – Pasaulio lietuvių bendruomenės genuose“ (2022 m. liepos 21 d.)

Šiuo metu mano vadovaujama komisija kuria PLB informacinę erdvę, skirtą telkti lietuvių diasporai, užtikrinant Lietuvos saugumą. Šis portalas padės rasti savo vaidmenį dalyvaujant pilietiniame pasipriešinime ir visuotinėje Lietuvos gynyboje, padės gauti reikalingiausią informaciją. Planuojami ir mokymai bei kursai, didinantys kompetenciją šioje srityje.

Verta pabrėžti, kad tai, ką nori pasiekti PLB valdyba ir konkrečiai ši komisija, lietuvių diaspora jau vykdė viso Šaltojo karo metais. Tai buvo pilietinis pasipriešinimas sovietų okupacijai, gyvenant už Lietuvos ribų. Kaip minėjau savo kalboje PLB XVII Seime: „Patriotizmas, susitelkimas ir pilietinis pasipriešinimas, aktyvus ir atsakingas veikimas Lietuvos saugumo klausimais yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės genuose. Ant šių pamatų kūrėsi PLB, tokia ji išliko visu Šaltojo karo laikotarpiu. Pilietinis pasipriešinimas Pasaulio Lietuvių Bendruomenei nėra jokia nauja patirtis.“ Nauja komisijos veikloje yra tai, kad siekiama būti pasiruošus pilietiniam pasipriešinimui jau dabar, dar taikos Lietuvoje metu. Tiksliau, „taikos su parako kvapu“ metu. Kad diaspora jau šiandien susitelktų, žinotų savo vaidmenį pilietiniame pasipriešinime, įgytų reikalingų žinių, būtų stipri ir patikima Lietuvos visuotinės gynybos dalis. Kad lemtingu momentu nesustingtume, nepasimes-tume, nesiblaškytume, tačiau iškart koordinuotai, tikslin-gai ir veiksmingai veiktume.